

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljan-
jem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v škofljsk.
poslojju (Bischofhof.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spro-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Pravico vsaki hvali, pa vsaki ne hrani.

Slovenci imamo dokaj pravic, vsaj po para-
grafih na papirju, a djanske pravice uživamo znatno
malo. Kder bodi se pravic naše slovenske na-
rodnosti krivica dela. Krivi smo tega mnogo Slo-
venci sami. Pravica se nam ne zgodi, ker nje ne
tirjamo, kder bi se gotovo iztirjati dala; vse pre-
več se bojimo nemčurjev, katerim tem bolj greben
raste, čem ponižniši in pohlevniši se njim: „der
dumme Windische“ uklanja. Naposled se že vsaki
mehkižavi škric drzne po naših pravicah hoditi. In
vendar je večsih jako malo: par stopinj, odločne
besede treba, da kaka nemčurska žaba preneba
preveč napinjati se. Treba je pravico ne samo
hvaliti, ampak jo tudi hraniti, braniti ali pa od-
ločno tirjati. Nedavno neki poštni uradnik v
Mariboru ni hotel sprejeti pisma v Ljubljano na-
menjenega, ker je bil napis slovensk in Ljubljani
pristavljeno poštno ime: Laibach. To je sloven-
skega narodnjaka tako razžalilo, da je precej šel
pred poštnega ravnatelja in se pritožil; in pomagal
si je. Nemškutarski uradnik je le samovoljno
nemškutaril in Slovence dražil, ki so na pošto mu
donašali slovenska pisma; sedaj je dobil po nosu,
kakor si je zaslužil in je prisiljen slovenska pisma
sprejemati, če hoče na slovenskih tleh kruh jesti. Jed-
nako nam je Slovincem tudi drugod postopati. Ako
nam nižji uradniki ali celo še kaki revni pisarčki
kljubujejo, pritožimo se dostojno pa odločno pri
višjih gosposkah in če pri teh nič ne opravimo,
pa se obrnimo do svojih deželnih in državnih
poslancev, da stavijo do cesarskih namestnikov ali
do ministrov potrebne interpelacije ali vprašanja.
Tako so storili narodni volilci ljutomerskega okraja
in sicer zarad nepostavnega obnašanja predsednika
cenilne komisije (pl. Hempl-a). Zastonj so tožili
po časnikih („Slov. Gosp.“ bil je zarad tega kon-
fisciran) in pri gosposkah. Sedaj so se obrnili do
svojega državnega poslanca g. Hermana in ta je
očitno pa tudi pismeno interpeliral ali vprašal finan-
čnega ministra. Interpelacijo je podpisalo 19 drugih
poslancev.

G. Herman pravi v interpelaciji, ki se je
očitno brala v državnem zboru: finančni minister
je sam ukazal, da morajo cenilne komisije zem-
ljišča ali grunte natančno popisati in popise po
deželnem, domačem jeziku vestno popraviti; v
ta namen je za slovenske kraje minister sam dal
natisniti slovenske pole, da se v nje zapisujejo
domača, slovenska imena srenj, vasi, hribov, poto-
kov itd. ter nemška le samo v obročkih pristav-
ljajo. Vsled tega je tudi geometer ali zemljomerec
ljutomerskega okraja začel zapisnike in mape iz-
delovati — slovenski. Ali to predsedniku ni bilo
povoljno. Dal je vse zapisevati nemški, že izdelane
zapisnike in mape pa zavreči. Zato se nabajajo
v njegovih zapisnikih in mapah: Wolfsdorf (Vučja
ves), Igelsdorf (Iljašovec), Zesendorf (Cezanjevci),
Wutschkofzen (Vučkovci), Wollachnetzen, (Boleh-
nečevci), Sulzdorf (Očeslavci) in druga jednako ne-
umno po nemškurski navadi skrpana ali nespametno
prestavljena imena, kojih nihče domačih ljudi ne
pozna. Tako ravnanje predsednika cenilne komi-
sije ni samo navskriž z ukazem finančnega mini-
stra, ampak žali očitno pravice Slovencev zagotov-
ljene jim po državnih postavah. Krivica žali Slo-
vence tem bolj, ker se bodo po zapisnikih cenilnih
komisij izdelovale nove mape in uredovale nove
zemljiščne knjige (Grundbücher); po tem takem bi
ponemčena, grdo skrpana imena srenj, vasi itd.
Slovincem zopet ostala na veke vekov. Podpisani
poclanci torej prašamo finančnega ministra: ali je
voljen predsednika ljutomerske cenilne komisije
zavrnoti in ga prisiliti, da se bo tega držal, kar
mu je finančni minister sam bil ukazal? Interpela-
cija so podpisali slovenski poslanci: Herman, dr.
Vošnjak, Pfeifer, grof Barbo, grof Hohenwart,
Nabergoj, dr. Valussi in dr. Vitezič, česki poslanci:
Kusý, dr. Pražak, Weber, Wurm in Wörtz in še
celo konservativni nemški poslanci: Greuter, Fi-
scher, dekan Pflügl, Schrems, Zeilberger, Bärnfeind
in Karlon.

Finančni minister še ni odgovoril. Da bo
Slovincem ugodno odgovoril, ni dvomiti, čeravno
on kot liberalec in ustavoverec ni poseben prijatelj

Slavjanov. Kajti očitna, razkrita krivica tako hudo oči kolje, da nje še nasprotnik ne trpi lahko. Dakle glejmo, da bo pri nas vsaki pravico hvalil, pa njo tudi vsaki po svoji moči branil in branil.

Ko bi vere ne bilo.

+ „Pojte se solit z svojim blebetanjem. Vera in zmiraj le vera vam je na jeziku, kakor da bi brez vere svet ne mogel obstati. Jaz sem v svojem življenju že veliko posloval z ljudmi, ki niso nobene vere imeli, in to tudi očitno pokazali, pa sem se vselej dobro z njimi pogajal, bolje, kakor z svetohlinci in molenkami, ki imajo vedno vero na jeziku. Pridne roke, urne noge in dobra pamet — to je moja vera, ki mi pomaga „špekulirati“, moje premoženje množiti in me srečnega delati.“ Tako je govoril bogat trgovec v pričlo mnogih gostov v mestni krčmi. Ko je trgovec ošabno te besede izgovoril, so vsi molčali. Nekateri so morebiti v srečo pritrjevali tem lagodnim načelom, ali tako očitno jih izpovedati so se bali. Drugi, gotovo večina navzočih, so jih v srcu obsodili, vendar tako bogatemu možu niso upali nasprotovati. Bil je tudi kot ošaben kričar poznan, torej očitno ž njim nihče ni rad kaj začel. Med temi gosti, katerim trgovčeve besede niso bile všeč, bil je tudi krojač sedeč v zadnjem kotu precej daleč proč od trgovca; njega so slišane besede globoko v srce zbudile. Ta krojač bil je namreč star znanec v trgovčevem hramu, je že dolgo let za celo družino opravljaj krojaško delo in je znal, kako je pokojni oče svojim otrokom, zlasti temu sinu, svojemu nasledniku, na srce polagal, naj ne zabije na Boga in naj se zmiraj držijo katoliške Cerkve. Zato je zdaj krojač sam pri sebi mislil: take neverske misli bodo moža pogubile. Kdo bo ga rešil? V tem mu naglo šine pametna misel v glavo. „Da, tako bo!“ reče in izpraznivši kupico odide. —

Drugo jutro gre krojač k trgovcu, kterege najde v njegovi pisarni in ga pozdravi: „Dobro jutro, gospod!“ „Bog daj! kaj dobrega, mojster krojač?“ „Nič posebnega; v sili sem, ter sem prinesel tukaj svoj lanjski račun in prosim za denar.“ „Kaj? Račun preteklega leta bi vam naj zopet plačal? Ali vam nisem ravno tukaj gotovih 30 fl. naštel za lanjsko leto? Ali se ne spominjate, da še sem vam rekel, ker nisem mogel takoj vašega računa najti, da mi lahko drugokrat potrdite ali pobotate, ker vi kot pošten mož me ne bote dvakrat tirjali? Ali ni tako, vi svetohlinec?“ govori jezno in vedno bolj glasno trgovec.

„Da“ odgovori mirno krojač, „ko bi še bil, kakor vi pravite, svetohlinec, ali ko bi na vero in svetost kaj držal, bi vas ne tirjal drugič, toda ne davno sem svetohlinsko obleko slekel in špekulantovo oblekel. V tej se pa moram držati nauka: pridne roke, urne noge in dobra pamet,

da si kmalu svoje premoženje pomnožim in srečnejši postanem. V ta namen se mi pa zdi prav pametno, če mi vi dvakrat moj lanjski račun platite, ker od prvega plačila slučajno nimate pobotnice.“ Trgovec je že hotel po svoji stari navadi začeti kleti, psovati ter krojača skoz vrata porinoti, kar se spomni krojačevih zadnjih besed, da o zadnjem plačilu nima pobotnice in opazi nekako podobnost med krojačevimi in svojimi lastnimi besedami, govornjenimi sinoči v krčmi, zato se vkroti ter mirno čakajočega krojača vpraša: „Mojster krojač, ste li poštenjak ali magarec?“ Krojač mu mirno odgovori: „Dokler sem bil svetohlinec, sem bil poštenjak, odkar pa je špekulacija moja vera, sem moral poštenost izsleči; pošten mi je zdaj, kdor dobro „špekulira“. Kar se tiči magareca, mislim, da se brat brata ne sme sramovati. Vendar da ne govoriva zastoj — ali platite ali vas tožim.“ „Le tožite, le, pri sodnji bo se že pravica pokazala.“ „Le počasi gospod“, odgovori krojač, bodite pametni in ne silite me k tožbi, rajši pomislite, da nimate pobotnice in da jaz plačilo vtajim. Tedaj bote tožbo zgubili in vrh tega še visoke sodnijske stroške plačali. To bo slaba „špekulacija“. „Jaz bom vas pa silil priseči“ jezno zavrne trgovec. „Ah, kaj je meni zdaj prisega“ pravi mirno krojač „Ko še sem vero imel, sem se bal krive prisege, in rajši bi bil Bog vé kaj zgubil, kakor krivo prisegel; zdaj pa, ko ne maram več za neumnosti, ki jih vero imenujejo, prisežem vam priseg, kolikor jih hočete, krivih ali pravih, vse jedno. Besede: tako mi Bog pomagaj in sv. evangelje, — meni ne pomenijo nič, ker na Boga, toraj tudi na evangelje ne verujem. Toda zadosti bo besedi. Čemu dragi čas s praznimi besedami tratiti. To je slaba „špekulacija“; v sodnji se zopet vidiva“. Potem je krojač odšel.

Težko je povedati, ali je trgovca trla bolj jeza ali sramota. „Kaj mi je zdaj storiti?“ začne sam s seboj govoriti. „Plačati? Ne, tega ne storim.“ Najbolj pametno se mu zdi, da se z odvėtnikom ali dohtarjem o tem posvetuje. Pošlje torej slugo z listom k odvėtniku in ga povabi zvečer k sebi na posvet.

Odvėtnik pride. Trgovec mu celí slučaj s krojačem na tanko pripoveduje, samo tega ni povedal, čeravno je iz krojačevih besed dobro opazil, da je menda krojača on sam na to napeljal. „Kaj mi je zdaj storiti, gospod odvėtnik? tako konča trgovec svoje poročilo. „Kaj storiti? Če nimate pobotnice o prvem plačilu in krojač priseže, da ni plačila prejel, nič ni druga storiti, kakor še enkrat platiti. Vidite gospod, tako daleč smo prišli, ker vera peša in nevera raste. Če bo tako dalje šlo, svet ne bo mogel dolgo obstati. Vera nam je neobhodno potrebna, to sem jaz kot odvėtnik v svojem poslu velikokrat opazil. Brez vere ni poštenosti, ne pravice, ne dolžnosti, brez vere je človeška družba barka brez sidra na viharnem morju. Vedno psovanje čez vero in duhovnike od

tako imenovanih razumnikov in od laži-liberalnega časnikarstva vero zmiraj podkopava, nevero pa pospešuje, — nasledek tega bode, da bode jih še veliko, kakor denes vi, prišlo nevernim magarcem v roke. — V vašem slučaju bi še morebiti kaj pomagalo, ko bi gospoda župnika poprosili, naj brezvestnega krojača malo obdelajo, saj je poprej veliko na njihovo besedo držal. „Jaz za se sem bil sicer zmiraj teh misli: duhovnik govori zmiraj za sebe, vendar . . .“ nekdo je na vrata potrkal in ko se odpró, prišel je krojač z nekim papirjem v roki. „Gospod“, začne resno in slovesno krojač govoriti, gospod, tukaj vam prinesem pobotnico za poplačani lanjski račun. Da se pa mojemu početju ne bote čudili, poslušajte me malo, in ne zamerite mi mojih odkritosrčnih besed. Ko sem jaz sinoči v krčmi vaše sv. vere oskrunjajoče besede slišal, me je to v srce zabolelo. Ah, sem si mislil, ko bi to njegov pokojni oče slišal! Jaz kot stari znanec vaše družine in dober prijatelj vašega očeta, še se spominjam besed, ktere so vaš oče na smrtni postelji vam in vašim bratom na srce polagali. „Otroci, ne pozabite Boga in spoštujte sv. vero. Vera je več vredna, kakor vsi zakladi, ker le vera bo vas naredila zadovoljne in srečne. Spomin na vašega pobožnega očeta me je spodbudil, da sem se obnašal proti vam nekoliko časa kot magarec, da bi vam pokazal, kako bi bilo, ko bi med ljudmi vere ne bilo; če stopi namesto vere špekulacija, mora sveta kmalu biti konec.“

Preden se je trgovec zavedel iz svojega začudenja, je krojač zginol. Odvetnik pa mu reče: „Ta človek ima prav; jaz potrdim vse njegove besede.“ Trgovec je molčal; ali vsled tega slučaja je začel resne premišljevatí. Krivi nazori, kterih se je nasrkal iz lahkomišelnih govorov in hudobnih časnikov in ktere je njegova lastna lahkomišljenost gojila, začeli so se umikati pravim od pokojnega očeta vsajenim načelom; z božjo milostjo so se popolnoma v njem utrdili in tako je postal zopet — veren kristijan.

Iz te povesti vidiš, dragi bralec, konči od ene strani, kako bi bilo, ko bi vere ne bilo. Vidiš pa tudi, kako nespametni ali hudobni so tisti ljudje, ki vero zatirajo in trdijo, da bodo še le takrat ljudje srečni, kedar jih ne bodo več verske postave vezale. Mi, se torej hočemo ravno verskih postav trdno držati, ker vemo, da spolnovanju božjih zapovedi je obljubljena časna in večna sreča.

Gospodarske stvari.

Kako mokre kletne stene posušiti.

M. Kakor hitro stene v kletih mokre postanejo in vodo prepuščajo, jih je treba, kolikor mogoče, kmalu posušiti, ker drugače vedno bolj voda skozi zid udarja, špranje v zidu vedno večje napravlja in stene zmiraj bolj mokre postajajo. Najboljši pomočki so cementno apno, smolovec

ali katranovec in vodno steklo (Wasserglas). Poslednja dva pomočka se pa le takrat dasta porabiti, ko kletne stene mokre niso, kar se morda le po zimi ali meseca septembra zgodi. Če pa klet nima takega suhega časa, jo je mogoče po zimi na prikladen način prevetríti in posušiti. Ko je klet, rekel bi, skoraj suha, se morajo na stenah oni kraji, na katerih voda prodira, in ti so lahko spoznati, z oljem obrisati, t. j. zaznamovati. Ako se hoče vodno steklo rabiti, se zaznamovani kraji, ki so se blizu posušili, z tekočino pomažejo, ki se je napravila s tem, da se je 1 del vodnega stekla v 2 delih vode razpustil, na primer 1 pint vodnega stekla v 2 pintih vode. Z to tekočino se prej mokri, zdaj pa suhi kraji stene dva- do trikrat pomažejo. Ko so se popolnoma posušili, se še jedenkrat z bolj zgoščeno tekočino pomažejo (1 pint vodnega stekla v $\frac{1}{2}$ pintu vode). Ako katranovec rabi, se morajo mokri prostori ž njim tudi večkrat pomazati. Katranovec se mora zgreji, da prav tekoč postane. Če imajo stene pa špranje in razpoke, se morajo te z hidravličnim mortom zamazati. Ako se pa cementno apno rabi, je treba zaznamovane prostore v podobi klina izdolbsti in z cementnim apnom, ki se pa precej gosto z $\frac{1}{3}$ delom peska pomeša, skrbno zametati in zamazati. Ako bi pa klet o nobenem času leta čisto suha ne bila, se morajo mokri prostori v stenah bolj globoko 4—6 palcev izdolbsti. Potem se z cementnim apnom tako zadelajo, da se jim v sredi za prst debele cevke iz ktere koli tvarine vteknejo in okoli njih cementni mort okoli in okoli pritisne in pritrdi. Če je potreba, se mora cementni omet z desko, dokler trd ne postane, k zidu pritrditi. Med tem, ko cement trd postane, se voda skozi cevi odceja in tako cementnega ometa od zida ne lušči. Po 20—30 dneh se smejo luknjice že zadelati. —

Divja artičoka (Cynara Cardunculus).

M. Te rastline se razločujete posebno dve sorti in sicer prva z jezičastimi listki in druga z nejezičastimi listki, ktera ima pri pridelovanju prednost pred prvo. Seme se poseja ali že meseca marca v gnojno gredo ali pa aprila koj v prsto zemljo, ki mora pa solnénato in toplo lego imeti. Ko so sajenice že dosti močne, se v grabice za pol črevelja ali za cel črevelj globoko posade v zemljo, ki je bila na novo pognojena in ki je rahla in mastna. Čez leto se mora zemlja okoli rastlin pridno rahlati in okopavati. Proti jeseni, ko so sajenice že 3—4 črevlje visoke, se začno beliti, t. j. listje se poreže, v slamo zavije in kolikor mogoče visoko z prstjo obsuje, vendar tako, da konci listov še nezasuti iz prsti molijo. Obeljeni srčni listi in listno rebrovje se od jeseni v kuhinji rabi. Rastline, ki so za zimsko porabo namenjene, se meseca oktobra iz zemlje vzamejo in v klet spravijo in tam povežejo. Tu se potem belijo in se morejo po zimi v kuhinji porabiti. Te